

POSTANOWIENIE

Dnia 25 sierpnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa P. sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w W.
przeciwko P. S.A. w W.
o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 sierpnia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 5 listopada 2019 r., sygn. akt V ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego P. S.A. w W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 5 listopada 2019 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienia SN: z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z dnia 15 kwietnia 2021 r., I CSK 34/21). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, co oznacza, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych, podobnych spraw. Chodzi przy tym o problem, którego wyjaśnienie jest konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), i także w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (zob. np. postanowienia SN: z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13; z dnia 3 lutego 2012 r., I UK 271/11).

Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (zob. m.in. postanowienia SN: z dnia 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07; z dnia 9 lutego 2011 r., III SK 41/10; z dnia 15 kwietnia 2021 r., I CSK 728/20). W wypadku występowania elementu „nowości” zagadnienia prawnego skarżący powinien wykazać, że rozpoznanie skargi kasacyjnej nie tylko będzie miało znaczenie w okolicznościach konkretnej sprawy, lecz także będzie służyć rozwojowi prawa.

Występowania istotnego zagadnienia prawnego, w ocenie skarżącego, sprowadzało się do wykładni art. 498 w zw. z art. 499 k.c. w kontekście ustalenia: „czy w sytuacji, gdy przedmiotem jednostronnego potrącenia jest wierzytelność obejmująca kilka okresów (w niniejszej sprawie wierzytelność powoda obejmuje utracone korzyści za poszczególne miesięczne okresy w latach 1996-2006), obowiązek skonkretyzowania potrąconej wierzytelności odnosi się do tego, że należy wskazać których konkretnie okresów (lat, miesięcy) wierzytelność ta dotyczy”.

Zagadnienie prawne sformułowane przez pozwanego nie spełnia wymagań sprecyzowanych w judykaturze Sądu Najwyższego. W orzecnictwie przyjęto, że dla skuteczności oświadczenia o potrąceniu powinno ono konkretyzować rodzaj i wysokość obu wierzytelności objętych potrąceniem. Wymagania tego nie można jednak absolutyzować. Nie ma przeszkód, aby uznać za skuteczne oświadczenie o potrąceniu niezawierające wyraźnego wskazania wzajemnej wierzytelności i jej wysokości, jeżeli z okoliczności towarzyszących złożeniu temu oświadczeniu, np. wcześniejszej korespondencji między wierzycielem i dłużnikiem, jednoznacznie wynika, jakiej wierzytelności wzajemnej oświadczenie to dotyczy. W szczególności oświadczenie o potrąceniu niewskazujące wierzytelności wzajemnej, z którą wierzyciel potrąca swoją wierzytelność, może być skuteczne wówczas, gdy przed złożeniem oświadczenia o potrąceniu druga strona zgłaszała tylko jedną

wierzytelność i określiła jej wysokość (zob. wyrok SN z dnia 29 maja 2019 r., III CSK 170/17).

Istotne jest także, że w razie zgłoszenia potrącenia kilku wierzytelności (gdy istnieje jednocześnie kilka długów potrącającego) nie jest wymagane do skutecznego potrącenia szczegółowe przyporządkowanie określonej wierzytelności konkretnemu długowi. Brak takiego określenia oznacza jedynie niewskazanie, które długi mają być zaspokojone przez zgłoszenie do potrącenia określone wierzytelności. Co więcej, w razie przedstawienia przez dłużnika wierzycielowi kilku wierzytelności własnych do potrącenia z kilkoma wierzytelnościami wierzyciela może mieć zastosowanie art. 451 w zw. z art. 503 k.c. (zob. wyrok SN z dnia 8 czerwca 2017 r., V CSK 585/16).

Ponadto zauważenia wymaga, że już sam skarżący wskazuje na opinię doktryny oraz orzecznictwo Sądu Najwyższego, z którego wynika, że dla skutecznego potrącenia wierzytelności konieczne jest skonkretyzowanie jedynie jego wysokości i rodzaju, tj. wskazanie kwoty pieniężnej, w jakiej ta wierzytelność się wyraża (zob. m.in. wyrok SN z dnia 6 października 2006 r., V CSK 198/06). Niewątpliwie, powód określając wierzytelność do potrącenia na kwotę 280.072,53 zł, sprostał tym wymaganiom.

Z przytoczonych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu. Należy bowiem wskazać, że zaskarżony wyrok nie zapadł w warunkach nieważności (art. 379 pkt 2 k.p.c.), podnoszonej przez skarżącego w piśmie procesowym z dnia 29 czerwca 2020 r., gdyż postanowieniem z dnia 12 lutego 2019 r. Sąd Rejonowy w W. ustanowił dla powodowej spółki likwidatora, przy czym wpis w tym przedmiocie do rejestru przedsiębiorców KRS nastąpił dopiero w dniu 22 stycznia 2021 r. (k. 686), co jednak nie miało znaczenia, albowiem wpis ten ma charakter deklaratoryjny.